

A KORMÁNYZÓ MEGÍTÉLÉSÉHEZ TRIANON AZ IGAZODÁSI PONT

SZIDIROPULOSZ ARCHIMÉDESZ INTERJÚJA SZALAY KÁROLLYAL

– 1918 ősze a Nagy Háborút befejező fegyverszüneti megállapodások időszaka. Magyarországon olyan politikai figurák kerültek döntési pozícióba, akik Magyarország védelmi és erkölcsi képességeit mélypontra jutatták. Károlyi Mihály és Kun Béla rendszere jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a magyar nemzetre súlyos ítéletet mondtak ki a győztesek. Trianonban már befejeződtek a „tárgyalások”, megszületett az ítélet. Bevégeztetett! A győztesek keresik azt az erős embert, aki rendet teremt az összekuszált országban, akit ők is elfogadnak. Ez az ember Horthy Miklós volt. (Ezt táviratozza a főtárgyalóknak George Clark, az angol misszió Budapestre akkreditált diplomatája.) És amikor Horthy Miklóst kormányzóvá választják (1920. márc. 1.), már minden eldőlt. Az Apponyi-vezette magyar küldöttség hazautazott, nem írta alá a diktátumot. Trianon szabályosan a padlóra küldte az országot. És ebből a mélypontból emelte fel a nemzetet Horthy Miklós. Mi a véleményed ezekről a kérdésekről?

– A lényegbe vágás a kérdéseiddel. De hadd bocsátom előre, hogy Horthy nem vágyott a hatalomra, vissza is vonult kenderesi birtokára. Voltaképpen a szövetséges hatalmak „kényszerítették” Horthy Miklóst arra, hogy vállaljon vezető szerepet Magyarországon az elkövetkezendő időszakban. Az országban totális káosz volt a felkérést megelőzően: százával akasztottak embereket az ún. Lenin-fiúk. És közben bejöttek a románok, és bent is maradtak. A kommunistákkal szemben kialakult egy szélsőjobb oldali mozgalom is. De miért volt katasztrofális a helyzet? Azért, mert a Károlyi Mihályék

Szalay Károly a Demokrata hasábjain sorozatban közölt írásainak szerkesztett változatát tartalmazza a könyv. Szekér Nóra történész szerkesztésében és jegyzeteivel, korabeli fotókkal.

gyakorlatilag egy „győztes” hadsereget vertek szét. Hát vegyük már tudomásul, hogy a magyar hadsereg nem Magyarország területén védekezett az ellenséggel szemben, hanem a határokon kívül, idegen területeken állomásozott, és amikor hazakerültek, akkor verték szét Károlyiék ezt

a haderőt. Nem tudtak volna nyilván győzni, de effektíve ez a hadsereg még megvolt.

– A határokat meg tudták volna védeni?

– Az biztos, hogy ilyen „béke” nem születik meg, ha Károlyiék nem verik szét a haderőt. A románokat egyszer már megvertük. A román hadsereget nem kellett volna beengedni az országba, lehetett volna védeni a határokat. Ez mérhetetlen bűne Károlynak, hogy katonailag kiszolgáltatta az országot.

– Vajon, nem a népakaratot tükrözte vagy testesítette meg az, amit a kormányzó képviselt? Még a Pesti Izraelita Hitközség is nyilatkozatában megtagadott minden szolidaritást azokkal, akik akár a bolsevista propagandában, akár annak gonosztetteiben aktívan részt vettek. Már 1919 novemberében Horthyt legitim politikusként ismerik el a szövetséges hatalmak. Nemde innen kell kiindulni, hogy hiteles képet nyújtsunk a kormányzó két évtizedes munkásságáról? A Horthy Miklós nevével fémjelzett korszak legfőbb igazodási pontja nem Trianon?

– Trianon kulcskérdés Horthy megítélésében. Nem sorolom fel itt a szörnyű adatokat, amik a trianoni béke következtében kialakultak. Az ország kétharmadát elveszítjük. Ilyen nem fordult elő a történelemben. A lakosság jelentős részét

is. Még ez is elviselhető, de az, hogy megszűnik gyakorlatilag az összes közlekedési útvonal! A vasútvonalak úgy voltak kiépítve, hogy behálózták az egész Kárpát-medencét. Megy a vonat, és egyszer csak a semmibe futnak a sín párok. Az úthálózat, a nagy gyárak! Magyarországnak óriási bányaterületei voltak a Felvidéken, Erdélyben, kitűnő termőföldjei a Csallóközben, Bácskában, a Bánátban. Voltaképpen a termőföldről is a leggyengébb maradt: a Duna–Tisza közti homokhátság. A tokaji felvidék, borvidék több mint a fele idegen kézbe került.

– Ezt nagyon szemléletesen mutatják be azok a térképek, melyeket Teleki Pál csapata készített és a magyar küldöttség vitt ki Párizsba. Az említett veszteségekről szólnak. Ehhez kapcsolódik az a kérdés – te a könyvedben Ránki György történetére hivatkozol –, hogy Horthy Miklós kényszerpályán mozgott.

– Horthy megítélésekor az első és legfontosabb kérdés, hogy egy halálra ítélt nemzet nyakát kihúzta a kötélből. Hogy ilyen elképesztő hasonlatot mondjak. Magyarország tehát a pusztaság létét köszönheti Horthynak.

– Ez a hasonlat tökéletesen helyénvaló, mert a szomszédaink biztosak voltak abban, hogy Magyarország nem fogja kibírni a trianoni sokkot, és néhány év múlva megszűnik mint ország.

– A románok arra számítottak, hogy a Tiszaig lesznek a határaik. A szerbek Baranyára számítottak, el is foglalták Pécsét és a Baranyai-háromszöget, és mentek volna tovább. Az osztrákokról nem is beszélve. Az abszurdum, hogy a nyugat-magyarországi területeket (a Lajta környéki határral) az az Ausztria kapta, amely ugyanolyan vesztese volt a háborúnak, mint Magyarország.

– Mégis miért adták oda Ausztriának ezeket a területeket?

– Nekem az a gyanúm, hogy a nyugati hatalmak tudták azt, hogy a trianoni béke nem fog békét teremteni Európában. Ők a legnagyobb veszélyt Németországban és Ausztriában látták. Ezért hozták létre Magyarország körül a csehszlovák, román, jugoszláv részvétellel az erőszakkal összetákolt kisantantot. Nem sokáig lehetett fenntartani ezt a szövetséget, mert nem voltak együvé tartozók. Azért hozták létre, hogy ezzel a gyűrűvel vegyék körül Magyarországot és válasszák le Ausztriától, Németországtól. Mi történt aztán később? A csehek azonnal bedobták a törülközőt Hitlernek, a románok Hitler szövetségeseiként önként és felkérés nélkül a zsidókat irtották, a jugoszlávok pedig – felmondva a magyar–jugoszláv örökös meg nem támadási szerződést – megbuktatták azt a jugoszláv királyt, aki ezt a szerződést megkötötte. Tehát, amikor az első magyar katona átlépte a trianoni határt, akkor már nem volt Jugoszlávia. Az mérhetetlen al-

jasság, hogy itt magyar történészek arról beszélnek, hogy Magyarország megszegte a szerződést. Hogy szeghet meg egy szerződést, ami már nincs? A magyar hadsereg átlépte a határt, mert attól tartottak, hogy szerb csetnikiek és horvát usztasák és a partizánok a magyar lakossággal szemben agresszíven fellépnek.

– Nos, akkor térjünk vissza a kényszerpálya kérdésére. Könyvedben vissza-visszatérően hivatkozol az egykori gazdaságtörténészre, Ránki Györgyre, aki szerint Horthy kényszerpályán mozgott, mozgásterét Trianon és következményei korlátozták, ahogyan fogalmazol: kalodázták be. Miért nem kap nagyobb hangsúlyt ez a nagyon fontos körülmény Horthy Miklós személyének megítélésekor?

– A legfontosabb, amit Ránki kimond, hogy Horthy nem tehetett mást, mint amit csinált. Megmondom, miben.

– Ránki György, a marxista történész?

– Igen, ő abszolút marxista. Vegyük már tudomásul, hogy a marxisták között is vannak becsületes tudósok. Na most, amikor Horthy bevonult Budapestre nyugati támogatással, nem volt katonai ereje. Itt volt a román hadsereg, itt volt a kommunista Kun Bélák maradványa és ezekkel szemben már egyre inkább kibontakozott egy szélsőjobboldali erő, ami aztán végig megmarad és végül a nyilasokban teljesedik ki. Horthyt a magyar arisztokrácia sem fogadta el. Horthy eleve ellenzékbe kerül, jobb- és baloldali, sőt nemzeti ellenzékkel szemben lett kormányzó.

– De a parlamentben többséget kapott 1920. március 1-jén!

– Igen, de az ellenzéke nagyon erős volt. Borzasztó erős volt a parlamenti ellenzéke és a nyilasok magvai, a szélsőjobboldal már ott volt. Horthyt végig két irányból támadták, a szociáldemokrata-kommunista oldalról és a szélsőjobboldali, először fehérgárdista, később nyilas oldalról. Horthy ebben a környezetben kellett hogy tevékenykedjen belpolitikailag. Külpolitikailag pedig szembefordultak vele az utódállamok.

– Erre még visszatérünk, a nyilasokra meg a kommunistákra. Mert ez fontos kérdés. De menjünk tovább. Azt írod a könyvedben, hogy Horthy Miklós halálát követően – hat évtized eltelt azóta, 1957-ben halt meg – nem jutottak nyugvópontra a Horthy körül kialakult vélekedések. A rendszerváltást követő három évtized sem változtatott semmit. Azt írod, hogy ma is egyre romlik az ő megítélése. Mint ahogyan sorskérdésekben sincs egység Magyarországon. Itt is megosztott a társadalom. Miért? Miben látható ez, s összefügg-e azzal, hogy Európa-szerte meghatározóvá vált a liberális gondolkodás és gyakorlat? És hogy ez a szélsőséges liberalizmus az emberek gondolkodását, a társadalmak mentális állapotát is befolyásolja. Főleg az itthoni ellenzékét.

– Szerintem Horthy megítélése csak részlegesen romlott. Mert meglepett az, hogy amikor meghallják az emberek, hogy én Horthyról írtam, azonnal tudni akarják, hol lehet a könyvhöz hozzájutni, vagyis a magyar társadalom zöme Horthy-párti, de meg van félemlítve ez ügyben. Mert az ellenzék, a balliberális ellenzék nem ismeri el azt, hogy Horthy kényszerpályán működött, és mindent, amit Magyarország elszenvedett és a magyar zsidóság is, azt mind Horthy nyakába varrják, holott ebben a kérdésben annyira ártatlan volt, amennyire csak lehet. Persze egy vezető állásban lévő férfi semmitől nem lehet teljesen ártatlan. Ez az egyik. A másik, hogy a balliberális ellenzék megpróbál belőle – hagyományos kommunista frazeológiával – fasisztát kreálni. Ők leegyszerűsítik a kérdést. Horthy nemcsak a Szálasit tartotta börtönben, hanem a Kun Bélát és a többi kommunistát is. Be voltak tiltva a kommunisták. És ezt a hamis Horthy-képet megpróbálják rákenni a mai kormányzópártra, Orbán Viktorra és a Fideszre.

– *És ebben partnerek az Unió bürokratai...*

– Ezek a brüsszeli liberálisok és zűrzavarosak, azért ne haragudjon meg a világ, hát ki az, aki ezeket a genderkérdéseket meg az összes morbid aberrációt felkarolja? Egyértelmű az, hogy az egészséges szellemű politikusok nem tűrik ezt a liberális maszlagot. Tehát Horthy lassan átmegy sátánba, és akire ráhúzzhatják azt, hogy Horthy-közeli, az már egy sötét gonosztevő gengszter. Horthy Miklós egy gyakorlati politikai ütőkártya a nemzeti oldallal szemben.

– *És a konzervatív oldal? Történészek, politikusok, vagy egyszerűen, aki magát konzervatív gondolkodásúnak tartja? Az ő megítélésük milyen Horthyval kapcsolatban?*

– Ambivalens. Mert ugye én már meglehetősen koros vagyok, a kilencvenedik évemben, de az én generációm halálra volt félemlítve a Horthyval kapcsolatban. Az emberek nem mertek Horthyról beszélni, még az utánunk következők sem. Akik jóindulattal foglalkoztak a témával, gondolok itt történészekre, meg másokra, még azok is félnek. Hát gondoljuk meg azt, hogy Kecskeméten néhány évvel ezelőtt az ottani baloldali politikusok le akarták veretni a Horthy-freskót a műemlék városháza tanácstermének faláról. Ma is le van függönyözve. Emberi ész felfogja ezt? Hogy Kecskeméten a Horthy-kép le van függönyözve? De még ez is óriási vívmány, mert le akarták veretni két évvel ezelőtt.

– *Folytatva az előző témát, a szélsőségesen baloldali és liberális gondolkodásúak ma is gyűlölködő hangon beszélnek Horthyról. Nagyon ritkán találkozunk hiteles, tárgyilagos ítélettel. A kérdésem ehhez kapcsolódik. Nem zavarja őket, hogy ezzel folyamatosan történelemhamisítást követnek el? Mert ha valakit a gyűlölet vezérel, az nem tud hitelesen beszélni. A másik kérdés az, hogy miért gyűlölik ma is olyan vehemen-*

A kormányzót ábrázoló freskó a kecskeméti városházán. Horthy Miklós kormányzó 1920-ban látogatást tett Kecskeméten. Ezt a látogatást örökölte meg Pándy Lajos, a Szentendrei Művésztelep alapító tagja. 1944-ben a kecskeméti városháza dísztermének falára festette a Horthy-freskót. 1945 után először letakarták, majd lefestették a képet. A képet függönnyel takarják el a közgyűlés és az esküvői szertartások idejére.

ciával Horthyt, és a harmadik: miért nem lehet harag és elfogultság nélkül beszélni erről?

– Ezek nagyon nehéz kérdések. A könyvemben dokumentálom azt, hogy itt a központi kérdés, ha tetszik, ha nem, a zsidók elhurcolása, elpusztítása. De őket, a mai embereket, a mai liberálisokat és kommunistákat valójában nem érdekli a zsidók elpusztítása. Nem. Ez ürügy, egy ócska politikai kártya, kijátszani a fennálló konzervatív hatalommal szemben.

– *Ha jól értem, amit mondasz, csak annyiban érdekli őket a zsidók sorsa, hogy ezzel kikiáltssanak valakit antiszemita-nak.*

– Nekem ez a véleményem – s ezt ma már tudjuk –, hogy Magyarországon nem is tudták, Horthy kormányzó sem, Európában sem, hogy mi lesz a zsidók sorsa. Ez nem került nyilvánosságra. 1944 tavaszán megszökött két felvidéki szlovákiai zsidó, megszöktek egy koncentrációs táborból, és ők megírták az ún. Auschwitzi jegyzőkönyvet. Ez így ment át a köztudatba: az Auschwitzi jegyzőkönyv, Illyés Gyula tanúsága szerint. Ezt a naplóbejegyzést a lánya közölte le a kecskeméti Forrás című folyóiratban tavaly májusban. Ebben egyértelműen benne van, hogy az Auschwitzi jegyzőkönyvet és amit benne foglaltak, a zsidóírást és a kínzásokat, ezt ez a két Auschwitzból szökött zsidó ember leplezte le. Nem tudtunk róla. 44 tavaszán hozták át a jegyzőkönyvet, és csak 1944 júliusában került tudomására a magyar náciellenes ellenzéknek is.

– *A kormányzónak is?*

– Nem, Horthynak még később. A Horthyhoz nem jutott el ez az információ. A Horthy elől mindent eltitkoltak. A Horthy elől eltitkolták az újvidéki vérengzéseket. Az újvidéki vérengzésekről vagy három napig onnan semmi nem jutott ki. Semmi hír nem jutott ki. Horthy sem tudott róla. Amikor Horthy ezt megtudja, azt tudniillik, hogy Baki intézi a vidéki zsidók elszállítását Németországba, magához rendeli őt és számonkéri: Mondja, Baki, mi baja van magának a zsidókkal? Mit képzelsz maga? Hát mennyivel különb magyar maga? És sorolja a nagy zsidó gyárosoknak a nevét. Ezek különb magyarok, mint maga! Ezt a Horthyt antiszemitaázzák le? Ezután a kormányzó azonnal leállíttatja a pesti zsidók elhurcolását.

– *Na de a gyűlölet mellett az is fennáll, hogy nem lehet tárgyilagosan beszélni, nem lehet párbeszédet folytatni.*

– Azt nem lehet. Mert abban a pillanatban, ha te egy jó szót mondasz Horthyról, te már akkor antiszemita vagy. Nézd, ott van a Mussolini, akinek a jobbkeze egy zsidó újságíró volt, aki részt vett a Mussolini-féle fasizmus megszerzésében is. 1936-ban, amikor Hitler lerohanta Ausztriát, ez a zseniális zsidó nő otthagyja Mussolinin és kiszökök Olaszországból, és kimegy, azt hiszem, először Franciaországba és onnan is továbbment, amikor a németek oda is bevonultak. A pontos történetére már nem emlékszem, de a lényeg az, hogy ő élve maradt, a testvérét viszont elpusztítják.

– *Karcsi, mielőtt továbbmennénk, tisztázzunk fogalmakat! Mi a nemzetárulás? Mit értesz te nemzetárulás alatt? Mit foglal magában a politikai bűnösség? Kit lehet megvádolni azzal, hogy politikai bűnököt követett el? Nem a szándékból kell elsősorban kiindulni? A szándék és utána a cselekedet. A kettő közötti összhang.*

– Először vegyük a nemzetárulást. Manapság hajlamosak vagyunk – gyakran ok nélkül is – azt mondani bizonyos emberekre vagy bizonyos cselekedeteikre: ez áruló, nemzetáruló stb. Én ezzel a szóval nagyon csínján bánnék, úgy, ahogy ez ma nem szokás. Ez vonatkozik egyébként az én oldalamra, a nemzeti konzervatívra is. Azért a nemzetárulás példaképpel bemutatható. Voltaképpen nemzetárulók voltak a 19-es kommunisták, akik előidézték Trianont, mert igenis előidézték Trianont, annak súlyosságát mindenképp! Egyértelműen nemzetárulók voltak a nyilasok, mert hagyták, kiszolgáltatták Hitlernek az amúgy is térdre kényszerített Magyarországot. Nemzetárulók voltak az 1948-ban hatalomra jutó kommunisták. De nem olyan mértékben voltak nemzetárulók, mint amilyen mértékben a Kun Bélák és Károlyiék. Mert azok nem voltak kényszerítve a nemzetárulásra. De Rákosiék kényszerhelyzetben cselekedtek. Ezt nem lehet elvitatni tőlük. És attól kezdve, hogy a kommunisták hatalomra jutottak, megindul a Horthy-ellenes propaganda. Horthy ürügy volt

arra, hogy miért jöttek be ide a kommunisták. Azért, hogy a Horthy „fasiszta” Magyarországot meg kell rendszabályozni. Ez volt a nagy érvük.

– *Hogyan lehet a nemzetet elárulni? Mi módon?*

– Úgy, hogy a nemzet érdekei ellen cselekszik valaki, vagy olyan szövegeket mond, vagy olyat állít nyilvánosan, ami felhasználható a nemzet érdekei ellen.

– *Akkor a mostani helyzetben...*

– Nagyon érdekes a mai helyzet. Nekem meggyőződése, hogy azok, akik a nemzetpolitika belügyeit kiviszik Nyugatra, és ott próbálnak maguknak támaszt keresni a benti magyar ellenfelekkel szemben, azok is nemzetárulók. Mert... hogy mondjam? Meg volt adva mindenkinek a lehetőség, hogy megnyerje az elmúlt ciklusok választásait. Hiába mondják az ellenkezőjét, nem lehetett manipulálni. Odamégy, leteszed a szavazatodat és kész, el van döntve. Az, aki nem elégedett a hatalommal, a kétharmados többséggel, szavazzon ellene. Itt hiába jönnek azzal, hogy ilyenek meg olyanok a választási szabályok. Ő volt a hülye, ő volt a rossz ellenzék. Nem tudott kialakítani magának politikai hatalmat demokratikus keretek között. Kiszaladni külföldre és összejátszani a Sargentinivel, meg nem tudom kikkel, ez egyértelműen nemzetárulás.

– *Az embernek az az érzése, ma, amikor komoly veszély fenyegeti Európát és Magyarországot, mintha nálunk jóval többen lennének, mint a környező országokban azok, akik nem a nemzetért érznek felelősséget, akik nem Magyarorszáért aggódnak. Ahogyan te is írod: „Magyarországon él a legtöbb népe-hazája ellenes író és történész.” Talán a Horthy iránti gyűlölködő hang is ezzel magyarázható? A magyar kommunisták miért voltak végtelenül internacionalisták (a balliberális oldal ma is az), miért nem védik saját országukat a külföldről jövő támadásokkal szemben? A környező országok történészei miért teszik ezt, és mi miért nem?*

– Érttem. Világos. Ezeket én megélhetési hazaárulónak tartom. Ők ebből élnek meg. Ők ezért kapnak támogatást. Ez még rosszabb. Ez a legsötétebb hazaárulás. Soha nem felejttem el. Nekem volt egy francia barátom. És neki egyszer elmondtam, hogy vettem egy könyvet, egy eléggé ismert francia publicista írta, „Franciaország rosszaságai” két kötetben. Ez a nő, aki egyáltalán nem mutatkozott valami nagy francia nacionalistának, felháborodott azon, hogy én ilyen könyvet veszek, mint ennek a „személtáának a szemét könyvét”. Egyszerűen felháborodott, pedig alig bántja Franciaországot ez a pasas, de bántja. Kérlek szépen, felháborodott rajta ez a francia. Nem tudom, számszerűen több olyan történész van-e nálunk, aki internacionalistaként gondolkodik, mint a környező országokban, de nálunk nagyobb a súlyuk. Hiába mondják, hogy a média konzervatív kézben van. A fenét van.

A nemzeti megosztottság az szerintem már 1919 óta azért jelen van, sőt már a dualizmus korától is.

– *Igen, de ott vannak a román történészek. Vagy ott vannak a szlovákok. Azok miért védik a saját nemzetüket akkor is, amikor politikailag másként gondolkodnak, mint a konzervatív honfitársaik?*

– Helsinkiben találkoztam egy szlovák történésszel, aki ott élt, aki kifejtette nekem, hogy voltaképpen a görög szigetek kultúrája az szlovák eredetű, mert ők onnan származnak, a szlovákok onnan jöttek.

– *Cirillt és Metódot szokták előhozni. Pedig azok görögök voltak, görög papok (Kyrillos és Methodios), akik a Thesszaloniki környéki kolostorokban működtek. Ez a kulturális kisajátítás azt jelenti, hogy túlteng bennünk a nacionalizmus?*

– Persze hogy túlteng bennünk, és miután a pánszlávizmus Európában a Felvidéken vert tanyát és ott volt a legerősebb hatású, és a lengyelek figyelmeztették a magyar politikusokat, hogy vigyázzatok, mert ez életveszélyes – mert a lengyelekre is veszedelmes volt ez az orosz pánszlávizmus. A román nacionalizmus is legalább olyan erős és veszélyes, mint a szlovák, azzal a különbséggel, hogy ők is kialakítottak egy olyan történelmi ideológiát, származáselméletet, hogy ők a rómaiak leszármazottjai.

– *Bizonyított tény, hogy Horthy és környezete antikomunista, antináci és nyilasellenes volt. Egyszerre volt mind a kettő, hiszen ahogy te is írod – és ez köztudott – ő egyszerre börtönöztetett be kommunistákat és nyilasokat a két háború között. Ha gyűlölte, mert valóban gyűlölte mind a kettőt, miért kötötte az ország sorsát mégis Hitlerhez? Nem látta előre ennek a veszélyeit? Ha nem látta előre, mondhatjuk azt, hogy nem volt felkészült államférfi? Mert az ellenzék nagyon gyakran előhossa ezt a témát. Előszeretettel mutatja be azokat a filmrészleteket, amikor Horthy és Hitler találkozik. Háromszor találkoztak.*

– Horthy találkozott Hitlerrel, és talán még időnként kedélyeskedett is vele, ami kifejezetten diplomáciai képességeire jellemző. Akár tetszik, akár nem. Tudniillik, Kelet-Európát és Közép-Európát a nyugati hatalmak kiszolgáltatták Hitlernek. Az első bécsi döntés nem Hitler fejéből pattant ki, hanem a nyugati hatalmak, Franciaország és Anglia bízták meg Hitlert azzal, hogy intézkedjen. Erre egyértelmű dokumentumok vannak. A második bécsi döntésre már nem adták áldásukat a nyugati hatalmak. De Csehszlovákia felosztására igen. Mert féltek, nem voltak hajlandók Hitlerrel szembefordulni Csehszlovákia védelmében. Ahogy nem voltak hajlandók Magyarország védelmében sem szembefordulni a diktátorral, azt viszont elérték, hogy Magyarország ne támadja meg Jugoszláviát, mert akkor megszüntetik a diplomáciai kapcsolatot.

Ezt merték, de az eszükbe sem jutott, hogy másokkal szemben ugyanígy lépjenek fel. Magyarországgal szemben szigorúbban léptek fel, mint Hitler ellen. Miért hagyták azt, hogy megtámadja Hitler Lengyelországot? Meg sem nyikkantak. Megtámadja Csehszlovákiát, meg sem nyikkantak.

– *De Horthy figyelembe vette a várható következményeit annak, amikor – ahogy szokták mondani – Hitler Németországhoz kötötte az ország szejkerét?*

– Igen. Horthy ezzel elérte azt, hogy Magyarország megszállása nem következett be a többi ország megszállásával egy időben, hanem 1944. március 19-ig kihúzta. Ha Hitler akkor szállja meg Magyarországot, amikor a többi európai országot, ma egyetlen zsidó nincs Magyarországon. 1940-ben kezdődött el a zsidók deportálása. A magyarországi zsidóság elhurcolása – hála Horthy Miklós kormányzónak – négy esztendővel később következett be.

– *Meggyőzte erről magukat a zsidókat a kormányzó?*

– A magyarországi zsidóság Horthy mellett volt élete végéig.

– *Nem csak a gazdag zsidókra gondolok.*

– Horthy Budapesten nemcsak a gazdag zsidókat mentette meg. Több százezer zsidót. Erre utasította apám barátját, Faragó Gábort. Faragó felhozott vidékről hatezer csendőrt, hogy megvédje a zsidó gettókat. Miért volt az, hogy az első hadsereget itthon tartotta, és csak a második hadsereget adta oda Hitlernek? Azért, mert az első hadsereg volt a jól felszerelt mintahadsereg, és azt meg is mondta Horthy Hitlernek, hogy ő ezeket itthon Romániával szemben tartja, mert úgy vélte, hogy Románia bármikor megtámadhatja és lerohanhatja Magyarországot. És, ami nagyon lényeges, azért ment bele a második világháborúba, mert Werth Henrik megmondta neki, hogy kérem, ha mi nem veszünk részt Hitler háborújában, akkor még azt a kevés magyar területet is elveszítjük, amit megkaptunk tőle. Tehát Trianon volt a kulcskérdése ennek is.

– *Mondtad, hogy a vidéki zsidóságot nem tudta megmenteni. Másrészt pedig a náci nyomás ellenére is szembeszállt Hitlerrel, ami nagyon nagy tett volt, megmentette a nagyszámú budapesti zsidóságot. A kérdésem az, hogy most akkor ki volt Horthy? Antiszemita, vagy zsidómentő? Miért nem utasította Sztójayt, hogy állítsa le a vidéki zsidóság deportálását?*

– Akkor még nem tudták, mi lesz a vidékkel. Tényszerűen be lehet bizonyítani, hogy Magyarországra csak 1944 júliusában került be a beszélgetésünk elején említett úgynevezett Auschwitz jegyzőkönyv vagy jelentés, a két menekült szlovák zsidó irata. Ezt először a magyar antináci ellenzék ismerte meg, és csak azután a kormányzó. Mire a szörnyű események hírei hozzánk és Horthyhoz eljutottak, már a vi-

déki deportálások lezajlottak. És a kormányzó azonnal intézkedett. Mint említettem, leállította a pesti zsidóság deportálását, ekkor hoz föl Faragó hatezer csendőrt vidékről, hogy ha kell, fegyveresen is megakadályozzák a németeket abban, hogy a zsidóságot erőszakosan elvigyék a fővárosból.

– Ezt meg lehetett tenni?

– Hogyne. Hát az újvidéki vérengzésekről sem tudott senki. Olyan hírzárlatot csináltak a németek, hogy senki nem tudott róla.

– Egyáltalán, hogy mert Horthy szembeszállni Hitlerrel, mert állítólag – egy magas rangú náci vezető szerint – az egyetlen ember, aki szembe mert szállni Hitlerrel, az Horthy volt. Hogy merete ezt megtenni? Nem félt a következményektől?

– Nagyon érdekes Horthy viszonya Hitlerhez. A háttérben a Trianonnal volt Horthy fenyegetve. Trianon revíziója a legnagyobb nemzeti vágyakozás és a legnagyobb tett. Kár letagadni. Mi is a revízió szellemében neveltünk gyerekkorunkban. Ez volt mindennek az alapja, az igazságos revízió.

– A revízióhoz kapcsolódó kérdésem: 1871-ben a németek, a poroszok súlyos vereséget mérnek a francia hadseregre, és Elzász-Lotharingiát Németországhoz csatolják. A francia politika, külpolitika központi kérdése ettől kezdve az első világháborúig a reváns volt. Nem revíziót mondanak, hanem reváns politikát. Ez nem ugyanaz, mint a revízió? Ez mindenkiben szimpátiát váltott ki. A franciák reváns politikáját haladónak, jogosnak tekintik, de a magyarok revíziós politikáját reakciónak, irredentának.

– Pedig ez ugyanaz. Magyarországon is ma a magyar emberek egy része, ha revíziót hall, már rögtön a fejéhez kap. Mert ezt nevelték beléjük. Gondold el, hogy itt 1945 után olyan politikai éra került hatalomra, ami nem záródott le 1990-ben. Ugyanazok a kommunisták több mint négy évet voltak még uralmon, és a döntő szót még mindig ezek a liberális átalakult kommunisták mondják ki a történelem megítélésében is. Tehát nincs könyörület.

– Úgy tűnik, sikeres volt az a propaganda, a másik oldal propagandája, hogy Horthyt azonosítsák a fehérterrorral. Horthy és a fehérterror a tankönyvekben azonos volt. Ezt a folyamatot erősítette a numerus clausus is 1920-ban. Elfogadta a parlament. Több szaktanulmányban is olvasni, hogy a konszolidációs folyamatban megkerülhetetlen volt a zsidóság ügye. Milyen kényszer hatására vitték a képviselőház elé ezt a törvényt? Ez az egyik kérdésem, hogy mi kényszerítette a magyar parlamentet? Mert én úgy látom, nem volt kényszerítő erő akkor. A másik kérdés: miért nem vétózta meg a kormányzó ezt a törvényt? Nem volt elegendő, megfelelő ereje? A kormányzói hatalom nem volt elég erős? Mert lehet, hogy

gyenge érv az, hogy a hatalom korlátozott volt a kormányzó kezében. Mi kényszerítette a törvényhozást arra, hogy ezt a törvényt egyáltalán napirendre tűzze? Nem okozott-e több kárt, mint amennyi hasznot hozott a konszolidálódó hatalomnak ez a törvény?

– A numerus clausus törvényt külön kellene még kutatni és tanulmányozni a körülményeit, hogy egyáltalán hogyan született ez meg, hogyan fogadhatták el... Azt tudjuk, hogy nem valósították meg. Mert elutasították a magyar politikusok, az értelmiség, Szentgyörgyi Albert eleve lesöpörte. Voltaképpen olyan törvény volt, ami kedvezett a szélsőjobboldali magyar politikusoknak, bár szerintem ez inkább porthintés volt. De sajnos több zsidó fiatal áldozatául esett ennek. És biztos vagyok benne, azért semlegesítették, mert nem volt értelme. Én emlékszem arra olvasmányaimból, hogy a 20-as években gyakoriak voltak a szélsőjobboldali egyetemista tüntetések és lázadások. Ez azt jelentette, hogy a szélsőjobboldal erős volt Magyarországon a Horthy uralomra jutása után még hét-nyolc-tíz évvel is. Nekem az a véleményem, hogy a kormányzó nem tudta megvívni, mert van is olyan passzus valahol, hogy a kormányzói hatalom korlátozott volt. Horthy bizonyos dolgokat csinálhatott, de a parlament volt a domináns. Ugyanakkor a parlamentben nagyon erős volt a jobboldal. Azért voltak olyan szélsőjobboldali magyar politikusok, és volt a magyar politikai elitnek egy szellemi és származási értelemben vett arisztokratikus vonulata, amely nem volt antiszemita.

– Tehát ez azt jelenti, hogy annak ellenére, hogy a parlament többsége, amely Bethlen Istvánnak a többségét jelentette, vagyis egy mérsékelt konzervatív erő volt hatalmon, Horthy nem érezte magát annyira erősnek, hogy az

A numerus clausus törvény cikk 2. oldalának részlete

ellenzéknek vagy a parlamenten kívüli szélsőjobboldali erőknek ellentmondjon? Ehhez kapcsolódóan van egy olyan gondolatom: ma is már harmadik ciklusát éli a konzervatív nemzeti kormány, a konzervatív nemzeti oldal és mégis a kultúrharcban védekezésre kényszerül. Tehát az történik a kulturális életben, amit a másik oldal akar, amely legitim módon nem erős, ugyanakkor rányomja az akaratát a magyar kulturális életre.

– Igen, nekem is ez a gyanúm. Kétségtelen, hogy a numerus clausus törvényben ez a szó egyáltalán elő sem fordul, hogy zsidó. A törvényben nincs benne. Nincs benne, de úgy kerülhetett erre sor, hogy kétségtelen, a magyar zsidóság túlsúlyban szerepelt az egyetemeken számarányához képest. A szélsőjobboldal ezt kihasználta. A szélsőjobboldal Horthyra nézve örök veszélyt jelentett végig, az első pillanattól kezdve.

– Könyvedben idézed Bernáth Zoltán jogászt, aki szerint Horthy Miklós, kinek – ő úgy mondja – jóhiszeműsége káros volt, lovagias gondolkodása bűnértékű. Idézem: „Józan, békét áhító politikus, de a valóságtól elszakadó álmodozó.” Te hozzászeded: hibái erőiből fakadtak. Kifejtenéd a fenti jellemzést? Hitelesnek tartod, amit Bernáth Zoltán mondott?

– Én nagyon jól ismertem a Bajcsy-Zsilinszky Endre személyi titkárát, a Talpassy Tibort. Ő tevőlegesen része volt annak, hogy lepleződjének az újvidéki vérengzések, és az abban részt vevő magas rangú tiszteteket halálra ítélik a magyar katonai vezetők. A magyar katonai bíróság! Ezt mélysegesen elhallgatják. A Horthyra vonatkozó jellemvonásokat teljesen hitelesnek tartom, mert Horthy is a régi világból, egy 19. századi, az Osztrák–Magyar Monarchiából visszamaradt naiv, becsületes ember volt. Fel sem merült ezekben a gazemberség. Naiv volt. Ezt a naivitását biztosra veszem. Ott volt a Werth Henrik. A kormányzó Werth Henriknek is elhitt mindent, bedőlt neki, a végén, amikor már késő volt, akkor váltja le. Akkor döbbsen rá, ki is valójában ő. Werth Henriknek köszönhető a II. világháborúban való részvételünk.

– Ugyanakkor volt egy angol McCartney, egy ír származású történész, aki a következőket mondja Horthyról: „Nagyon sok ostobaságot írtak róla, ami nem állja meg a helyét. Tőle ellentétes volt a bizánci típusú hatalomgyakorlás, éppúgy, mint azok a mocskolódások, amelyek a magyar emigráció részéről érték.” A brit történész sok erőnyét említi írásában: a szív és a jellem erőit, egyenes, tiszteletreméltó, udvarias, nyílt szívű, nem volt könyöklő és cselszövő, pozícióját nem személyes előnyszerzésre használta. Ugyanakkor szándékainak tisztasága mellett azt is hangsúlyozza McCartney, hogy Horthy személyes tulajdonságai „nem voltak eszményiek”. Nem voltak eszményiek egy olyan ember számára, aki a legnagyobb

Borsszem Jankó, 1910

felelősséggel járó posztra kivételesen nehéz időkben került. Ezt úgy kell értenünk, hogy Horthy – kvalitásai alapján – nem volt ideális személy az ország Trianon utáni vezetésére?

– Nagyon jó a kérdés. Az volt a benyomásom – lehet, hogy nem tudtam világosan megírni –, hogy Horthy egy elvesztett háború utáni békekorszakban megfelelő képességekkel és adottságokkal rendelkező államférfi volt. De amikor olyan kényszerhelyzetbe került, amit egyrészt a nyugati hatalmak ellenséges magatartása vagy közönye, Hitler agresszív viselkedése, a környező országok ellenségeskedése és a háború vagy a béke kérdése idézett elő, tehát egy ilyen éles politikai helyzetben Horthy adottságai és képességei már nem voltak elegendők. Őt már félre lehetett vezetni, meg lehetett tévesztetni, és bele lehetett vinni bizonyos helyzetekbe.

– Ha jól értem, egy békés korszakban az ő erkölcsi tartása és jelleme ideális lehetett volna.

– Igen, de ebben az örült, Trianon utáni helyzetben és '39 után egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy itt egy nála sokkal tehetségesebb ember sem állta volna meg a helyét. Ő a képességei fölött teljesített. Nekem ez a véleményem. Mert mégiscsak egyedül Magyarországon maradt meg a zsidóság. Gondold meg, hogy Lengyelországban néhány száz zsidó maradt meg. Csehszlovákiában, Felvidéken...? A román kér-

dés? A románok Hitlert megelőzve kiirtották a zsidóság jelentős részét. Anélkül, hogy Hitler erre felkérte volna őket. Ugyanakkor, ha Horthy különlegesen jó képességekkel rendelkezik, akkor sem tudta volna Magyarországot kihúzni a slamasztikából. Mert oly mértékben körül voltunk véve ellenséggel. A belső ellenség voltaképpen elvesztette az ütközésszerűségét, az csak a német megszállás után vált életveszélyessé, és az is csak akkor, amikor a németek elszállítják Horthyt Magyarországról. Mert amíg Horthy Magyarországon volt, addig azért még a szélsőjobb is bizonyos értelemben fékeződött, csak akkor nem, amikor Horthy nem tudott róla, hogy mit csinálnak. Amikor értesült a dolgokról, azonnal cselekedett. Amit megtehetett, azt megcsinálta, de sokkal többet nem tudott csinálni. Megmentett 200 ezer zsidót Budapesten!

– *Amikor a Felvidék az első bécsi döntés következtében visszakerült, óriási volt az öröm. Ezt, nyilvánvaló, nem lehet rossz néven venni senkitől. Ez természetes érzés volt. Horthy is látta a kitörő lelkesedést, az örömkönnyekeket, amikor bevonult a visszatért területekre. Ilyen körülmények között gondolhatta-e bárki is arra, hogy nem lett volna szabad elfogadni a visszakert területet, mert azt Hitler támogatásával szereztük meg? Hogyan reagált volna a nép, mondjuk, ha a kormányzó azt mondja, mi nem fogadjuk el a bécsi döntést, mert Hitlertől kapjuk?*

– Ezt én egyszerűen elképzelhetetlennek tartom. Ugyanis arról megint nem beszélnek, hogy Teleki Pál az első bécsi döntéstől kezdve tele volt örületes kételyekkel a magyar visszacsatolásokkal kapcsolatban. Telekinek nagyon sok rossz érzése volt ezzel kapcsolatban, hogy ez valahogyan nem vezet jóra. Azt senki nem gondolta, hogy itt olyan német vereség fog bekövetkezni, ami annulálni fog mindent.

– *Egyáltalán, volt-e realitása annak a politikának, amely szerint az ország maradjon ki az egészről, hogy semleges legyen? Volt-e ennek valami realitása?*

– Nekem az a véleményem, hogy nem lehetett kimaradni ebből. A revízió kényszerítő hatással volt Horthyra is. Olyan magától értetődő volt, hiszen a trianoni békében benne rejtett a revízió története, törvényes végrehajtása. Itt azt kell kihangsúlyozni, hogy látták, vagy tudták, hogy Trianon nem végleges, nem lehet végleges. Lehet korrigálni. Tehát, akik revízióban gondolkodtak, azok nem gondolkodtak a trianoni béke mellett. Minket ebben a „revíziós örületben” neveltek.

– *Beszéltünk arról, hogy Horthy sem a németeket nem akarta, sem a szovjeteket nem akarta. Se német, se szovjet megszállást nem akart. De végül mindkettőből kijutott nekünk. Mennyiben lehet ezért a kormányzót hibáztatni? Ehhez le kellett volna térnie Magyarországnak a német szö-*

vetség útjáról, mondják sokan. Volt-e erre lehetősége egyáltalán?

– A német megszállás elkerülésére semmi lehetősége nem volt, mert ha ellentmond, akkor Németország jóval korábban azonnal megszállja Magyarországot, Ausztriával együtt. Ausztria lelkesen fogadta Hitlert. Magyarország nem fogadta volna lelkesen, de tudomásul veszi. Nem volt ellenállási lehetőség.

– *Nem a Nyugatnak kellett volna akkor idejekorán Hitlert megállítani? Ugyanis a Nyugat Magyarországot először megálázta Trianonban, utána elszigetelte, végül magára hagyta. Akkor a Nyugatnak nincs felelőssége ebben?*

– Sőt, hadüzenetet is provokáltak Magyarországgal szemben a nyugatiak, ami teljesen értelmetlen dolog volt. Az volt a vicc, hogy a hadüzenetet a Szovjetunióknak adta át Faragó Gábor Moszkvában. Ő volt a katonai attasé. Ki-röhögtek, hogy ugyan mit akartok ti itten velünk szemben, és pálinkáztak tovább. Dehogy háborúznunk veletek! Akkor nagyon kedélyesen, de Sztálin már 1941-ben közölte a nyugati hatalmakkal, hogy Magyarországgal szóba sem állnak és visszaállítja a trianoni határokat. Magyarországnak semmi követelése nem lehet. Nincs hitele annak, amire rendszeresen hivatkoznak, arra tudniillik, hogy Sztálin megígérte Magyarországnak, hogy visszakapja Erdély nagy részét, ha beszáll a Hitler-ellenes háborúba. Semmit nem kapott volna vissza Magyarország, mert Sztálinnak eleve kellett a Szovjetunióhoz tartozó nagy román terület, Moldova. És Erdéllyel akarta kárpótolni Romániát. Ez egyértelmű.

– *A Horthy-korszak szellemi arculatának a meghatározói konzervatív tudósok és politikusok voltak. Ez köztudott. A kor hivatalos ideológiája a konzervativizmus volt. Akkor Horthynak ez a konzervativizmusa miért nem jelentett védelmet az országnak, a személyének és családjának? Hiszen olyan író, mint Karinthy Frigyes is csatlakozott ehhez a konzervatív politikához, sőt olyan történész is, mint Glatz Ferenc, aki Horthy rendszerét a konzervatív rendszerek közé sorolta. Ennek ellenére Glatz Ferencet az MTA elnökévé választották. Ez furcsa dolog számomra. Akkor hogy van ez? Hiszen Horthy konzervatív rendszerét is sokan kétségbe vonják a mai napig. A mai szélsőséges liberális gondolkodásúak továbbra is fasiszta diktatúrának tartják a két világháború közötti időszakot. Nem jelentett önmagában védelmet az, hogy a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, aki maga is elismert történész volt, konzervatív rendszernek nevezte?*

– Horthynak és a korszaknak a szélsőséges elítélése az önmagyarozkodás, önvédelem az utána következő baloldali és liberális politikának. A Horthy-rendszernek nem volt része a szélsőjobb oldali politika, a folyamatos atrocitások. Horthy ezzel nem értett egyet, de öngazolásul rákenték. Nézd,

a kommunisták diktatórikus rendszerüket a „Horthy fasizmus” ellenében fogalmazták meg. 56-ot úgy próbálták meg lejártni, hogy azt úgymond horthysta-fasiszta katonatisztek csinálták. „Fasiszta felkelés” volt. Így próbálták lejártni a Kádár-korszakban – és ezt állandóan mint véres kardot lebegtettek Magyarország feje felett. Akkor kezdett konszolidálódni a Kádár-rendszer, amikor Kádár a Marosánt háttérbe szorította, mert Marosán volt ennek a véresszájú hirdetője leginkább. Annak tudniillik, hogy 1956 az „fasiszta” magyar forradalom.

– A Nyugat felelősségét már némileg érintettük. Tudjuk, hogy Párizs és London teljes közönnyel viseltetett Közép- és Kelet-Európa sorsa iránt. Hiába volt Horthy közeledési kísérlete, Teleki Pál, Kállay Miklós titkos kísérlete, utóbbit egy sztereotípiával „hintapolitikusnak” mondták, pedig az ő politikája inkább pozitív volt, mint negatív. Tehát hiába voltak ezek a közeledési kísérletek, visszautasították ezeket. Európa belátja-e valaha, hogy ők a legfőbb felelősei mind a náciizmusnak, mind a kommunizmusnak? Kelet-Európát odadobták az „antifasiszta” Szovjetunió karjaiba. A Nyugat legfőbb érve, amiért a Szovjetunió szövetségese lett, az volt, hogy az antifasiszta harc legfőbb ereje a Szovjetunió volt. De közben mit művelt, hány millió ember esett a szovjet diktatúra áldozatául?! Az a Nyugat számára nem volt érdekes.

– Igen, a Nyugat nem veszi tudomásul azt, hogy a zsidóság kiirtása az ő bűnük is. Mert ha mi nem is tudtunk róla Magyarországon, de az lehetetlen, hogy az amerikai és angol kémizslálgat ne tudott volna arról, hogy mi történik Auschwitzban. Nem hihető el. A New York-iak visszautasították, hogy átvegyék a menekült zsidóságot. Az angolok nem engedtek be Palesztinába egy zsidó menekülteket szállító hajót, amiről filmet is csináltak. Elképzelhetetlen az, hogy néhány repülőgépről ledobott bombával lehetetlenné tegyék a haláltáborokba vezető vasútvonalakat? Ha a vasútvonalakat lebombázzák, nincs zsidóirtás. Mennyibe került volna az Auschwitzba vezető vasútvonalat lebombáztatni? Eperjes főterét lebombázták. Miért? Drezdát lebombázták. Arra volt bomba. Arra nem volt, hogy a haláltáboroknak a vonalait lebombázzák?! Mint ahogy most is a Nyugat felelős azért a szörnyű helyzetért, ami kialakult Európában.

– A magyar baloldali történetírás előszeretettel próbálja összemenni Horthy és Szálasi személyét, miszerint mind a ketten ugyanazt akarták. Ebben a kérdésben is jó, hogy McChartney-re hivatkozol, aki így írt erről: „A kormányzó pályafutásának végéig úgy tekintette Szálasi, mint felforgató személyt és személyes ellenfelét.” Ezt írta ő. Viszont az ún. mértéktartó szakma – magukat így titulálják – a tényeket nem veszi figyelembe. Miért? Költői kérdésnek foghatjuk ezt csak fel?

– Itt megint visszautalok a 45-ös népbíróági kihallgatások jegyzőkönyveire. Ezekből Szálasiól tudjuk, hogy hiába próbálkozott Horthy közelébe jutni, nem engedték. Horthy szóba sem állt Szálasiival. Már jóval korábban, mint amikor hatalomra került. Horthy nem volt hajlandó vele szóba állni. Szálasi vallotta, hogy egyszer részt vett egy katonai díszszemlén – ő katonatiszt volt, de nem Horthy szellemiségű –, ahol a kormányzó elvonult a tisztek előtt, ő előtte is elvonult, de észre sem vette őt. Ezt a Szálasi mondta a bírósági kihallgatásán és aztán még hozzátette, hogy megpróbált '44 márciusa után is Horthy közelébe kerülni, és végre sikerült, és akkor felajánlotta a kormányzó úrnak, hogy lévén jó kapcsolatai Hitlerrel, kibékíthetné őt vele. Ez benne van a jegyzőkönyvekben. Horthy nem tartott rá igényt. Örüllet, hogy ilyen alapvető tényeket nem vesznek figyelembe a szakemberek, a történészek! Ők megtekintették ezeket az iratokat, csak nem veszik azokat tudomásul. Nem akarják tudomásul venni. Nem illik bele az általuk kialakított Horthy-képbe.

– Egy olyan kérdés is foglalkoztat, ami számomra teljesen érthetetlen. Körülöttünk minden ország, Szlovákia, Románia, Bulgária, Horvátország, ezek mind-mind a háború kezdetétől együttműködtek Hitlerrel. Sőt volt olyan, (Szlovákia), amely egy náci rendszert tudott létrehozni. A románok is. Akkor miért a magyarok a „fasiszták”? Az „utolsó csatlós”? Miért alakult így? És ezt már nem lehet lemosni a magyarokról?

– Pontosan így van. Szerintem azért, hogy Magyarországot úgy lehessen feltüntetni, mint olyan országot, amely nemcsak hogy megérdemli a szovjet megszállást, hanem létszükséglet, hogy Magyarországot a szovjet megszállja, mert különben itt egy fasiszta rákfene alakul ki. És ezzel Magyarországot bűnbakká tették – a többi ország, Szlovákia, Jugoszlávia, Románia esetében eltekintettek ettől. A Nyugatot ez nem érdekelte. És a Nyugatot nem zavarta, hogy Hitler csinálta a Tiso-féle Szlovákiát 1938-ban. És az sem zavarta őket, hogy a románok már idejekorán elhurcolták a zsidókat. Ez döbbenetes!

– Könyved 72. oldalán olvassuk a migrációval kapcsolatban: „Ez egy nagyon fontos kérdés számunkra. A migráns-vándorlás voltaképpen ugyancsak ki- vagy áttelepítés, lakosságcsere és népiirtás néhány évtized alatt. Csak azt nem fogják fel, hogy ez a népvándorlás Nyugat-Európát is letarolja, előbb a lényegét, a szellemiségét, aztán magát semmisíti meg fizikai valóságában.” Nem túlzás népiirtásnak nevezni a mostani nyugat-európai fejleményeket?

– Jó kérdés, mert a fehér ember arányszáma világméretben zsugorodik, és az utolsó fehér ember területe Európa.

– Ezt úgy érted, hogy ez a népiértés több évtized alatt zajlik le, nem úgy, ahogy mondjuk a holokauszt, nem úgy, ahogy a másfél millió örményt viszonylag rövid időn belül elpusztították, vagy az egymillió görögöt, az anatóliai görögöket?

– Én népiértésnek tartom, mert a fehér ember végöríti éli. Hogy mikor következik be, azt nem tudom, de bekövetkezik!

– Összefoglalva mindazt, amiről beszélgettünk: hogyan látod a kormányzó két és fél évtizedes tevékenységét? Eljutunk-e valaha oda, hogy az ő megítélése minden hátsó szándéktól függetlenül történjék meg? A kádárizmus kísértete (a liberalizmus hamis képében) még mindig köztünk van, hiszen ma is ők mondják meg, hogy kik a haladók és kik a visszahúzó erők, a reakciók. Hogyan lehet ezt a hamis szemléletet megváltoztatni?

– Énnekem az a félelmem, hogy a nemzeti oldal még ma sem mer az lenni, ami. Tehát a nemzeti keresztény oldal annyira meg van félemlítve, hogy nem mernek nyíltan színre lépni. Hát én ezt saját dolgaiban tapasztalom, hogy félnek. Félnak, egyszerűen félnek. Ez a félelem beléjük rögződött, részben a Rákosi, részben a kádári időben. Mert ott könyörtelenül elbántak mindenkivel, aki nem volt baloldali, most is gátlástalanul elbánnak mindenkivel, aki nem liberális.

– És ez az európai, brüsszeli „elit” tovább erősíti ezt a félelmet.

– Pontosan. Az, hogy Magyarországot sorozatosan támadják Brüsszelből, miközben ugyanazok a dolgok megtörténnek több országban is, miképpen Magyarországon, azok ott nem kerülnek szóba, vagyis Magyarország az ellenségkép.

– Nem furcsa az, nem abszurdum, hogy a kicsi Magyarország jelenti a legnagyobb veszélyt Európára?

– Ez nevetséges. Ugyanez a helyzet a zsidókérdésben. Itt Magyarországon a zsidók haja szála nem görbül meg. Franciaországban meg robbantgatják a zsidókat, azok meg menekülnek onnan, és amikor erre rákérdeznek a médiában vagy nem tudom hol, akkor elsiklanak efölött és azt mondják, hogy Magyarországon van antiszemitizmus. De hát itt arról van szó, hogy Magyarországon nem gyűlölik a zsidó honfi-

társainkat. A tényleges antiszemita cselekedetek ott történnek, és nem Magyarországon. A magyar kormány hivatalos álláspontja az kifejezetten zsidóvédő álláspont.

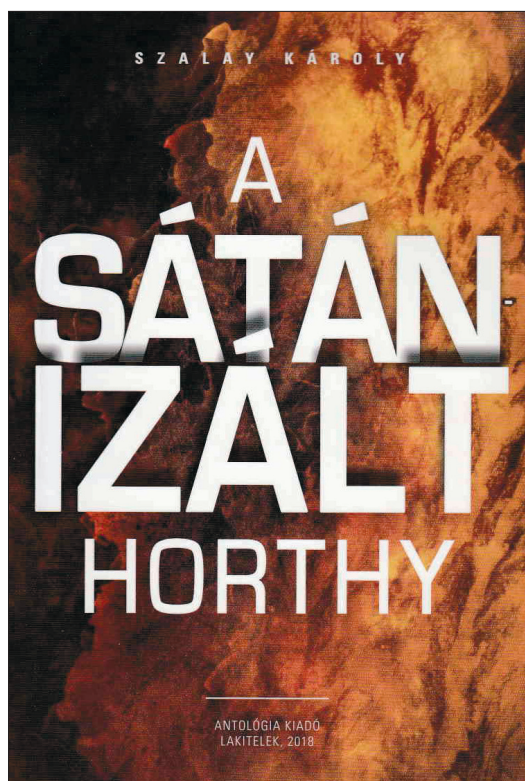
– A könyved eredetileg a Demokrata című hetilapban jelent meg folytatásokban. Ez azt jelenti, hogy a folytatás mindig a következő héten született meg benned, vagy már előre megvolt az egész koncepciója a könyvnek. Hogyan született meg a „A sátánizált Horthy”?

– Számomra undorító közhely az a szólás, hogy „a történelem a politika szolgálóleánya”. Ezzel mint ténnyel 1948–49-ben találkoztam először, az ún. fordulat évében. Amiből

majdnem végzetes konfliktusom támadt az Eötvös Loránd Tudományegyetem hajnalán. A régi Pázmány Egyetem két évében szakmai és tudományos paradicsomban éltünk, igazi szabad körülmények között. Ezt vágták el egy suhintással. Azt reméltem, hogy a rendszerváltozással megszűnik a történelemhamisítások kora, s valóban elindultak olyan mozgások, amelyek a szovjet elnyomást szolgáló történelemírói tevékenységet igyekeznek fősza-
molni. De mivel a bolsevista szellemű történelemhamisítás és az idegenek előtti gyáva meghunyászkodás tovább jellemezte – részben régi ókori és egyéb történelmi munkáim után – elhatároztam, hogy a 20. századi történelemhamisításokkal is vitába szállok. A liberális történetírás odáig fajult néhány évvel ezelőtt, hogy Horthyt Szálai-
sival azonosították szellemileg, és

az egész Horthy-rendszert homogenizálták. Miután nekem személyes tapasztalataim is voltak ezekről az időkről, nem beszélve a források ismeretéről, amelyeket függetlenül minden politikai befolyástól dolgoztam föl magamnak, úgy döntöttem, hogy ismereteimet köteles vagyok a nagy nyilvánosság elé tárni. Elkezdtem közölni a Horthy tárgyú cikkeimet, de váratlanul nagy érdeklődő visszhangot kaptam. Annyira nagyot, hogy a mindössze néhány közlésre tervezett sorozatomat könyvnyire bővítettem. Mert az a véleményem, hogy tollforgató embernek elemi kötelessége kiszorgálni a közérdeklődést.

Budapest, 2019. augusztus

Szalay Károly: A sátánizált Horthy. Lakitelek, Antológia, 2018